

Vyznění

AUTOROVO SLOVO NA ZÁVĚR

Kniha o Vivaldim vznikala na zkypržené půdě. Do Brna vnesl *Vladimír Helfert* svou orientaci k hudbě 18. století, zejména české. Ve svém univerzitním *Collegiu musicu* a v brněnském *Orchestrálním sdružení* (nyní Helfertově orchestrálním sdružení) se věnoval dirigentsky i jako sestavovatel programů nejen Smetanovi, hudbě 19. a 20. století, nýbrž i mistrům starším. V brněnském rozhlase realizoval přednáškové vstupy o staré hudbě (například o českých hudebních emigrantech), provedl singspiel *ĽirĽiho AntonĽna Bendy: Vesnický trh (Der Dorfjahnmarkt)*, obracel zájem i k hymnologii apod. Lásku k hudební historii zdĽdili i jeho žáci *Karel Vetterl, Ľan Racek, BohumĽr ŠtĽdroň* a *Theodora Straková*. PĽedstavitelĽ naší brněnské hudební vĽdy se začali hluboce zajĽmat o hudbu 17. a 18. století. S nimi i mĽj souputník *ĽirĽi Sehnal*.

Jiskra pĽeskočila i na některĽ žáky HelfertovĽch žákĽ. PatĽil jsem mezi nĽ. PĽes *beethovenovskou* tematiku jsem se dostal k *Ľosefu MysliveĽkovi*. Začal jsem dojĽždĽt na *Händelfestspiele* do Halle nad Sálou a na obdobnĽ *händelovskĽ festival* do mĽsta Göttingen. Stal jsem se HändelovĽm vyznavaĽem, poznával jsem stále hloubĽji evropskou hudbu 18. století. Po beethovenovskĽch a mysliveĽkovskĽch monografiĽch jsem napsal knihu *Georg Friedrich Händel* (Praha 1985). MĽl jsem za sebou pobyt v Itálii (1973/74), kterĽ mĽl pro mne rozhodujĽcí vliv v orientaci k italské hudbě, operĽ, libretistice. Po nedávno vydanĽm spise *HudebnĽ kontexty starĽ Itálie* (Brno 2006) jsem se myšlenkovĽ vrátil k monografii o Händelovi. Byla pĽed lety prvnĽm ĽeskĽm spisem o tomto velkĽm skladateli. Což napsat obdobnĽ spis také o *Vivaldim?*, blesko mi hlavou. Byla by to opĽt první rozmĽrnĽjší Ľeská práce o tomto autorovi...

Onen mĽj zájem o hudbu 17. a 18. století by nebyl býval rozkvĽt, kdybych Žzce nebyl spolupracoval s *brněnskĽm Kruhem pĽátel hudby*, s jeho zakladatelkou *Ľaroslavou Zapletalovou* (vznikl 1958). Kruh se mj. soustavnĽ věnoval *historické hudbě*, pĽipravil napĽříklad koncertnĽ provedení pĽednĽch *MysliveĽkovskĽch* opernĽch a orchestrálnĽch, ale také komornĽch a oratornĽch dĽl. Poznali jsme hru *Robin a Marion* od *Adama della Halle*, hudbu *trubadĽrĽ* a *truvĽrĽ* (šli jsme tedy dále do historie), prezentovali jsme pĽĽřez z *Fuxovy* opery *Costanza e fortezza* nebo jsme realizovali koncertnĽ provedení *Purcellova Diokleciána*. Začali jsme vydávat (od 1970) sliĽné svazky ke koncertnĽm cyklĽm Kruhu pĽátel hudby, v nichž byla mj. zastoupena i stará hudba. Když jsme založili *MezinárodnĽ hudebnĽ festival v Brně* (1966), zamĽřili jsme jeho druhĽ roĽník ke starĽ hudbě (*Musica antiqua*) a pod stejnĽm titulem jsme realizovali i *mezinárodnĽ hudebnĽvĽdnĽ kolokvium* o interpretaci hudby minulĽch dob. Tehdy jsme byli pĽůkopnĽky i z mezinárodnĽho hlediska. VždytĽ až v šedesátĽch letech se rodil soustavnĽ zájem o starou hudbu. Evropa a svĽt tĽhly k historické interpretaci, vznikaly pozoruhodnĽ soubory pro

starou hudbu. Naše brněnské kolokvium 1967 jako jedno z prvních reflektovalo teoreticky problémy interpretace hudby a opery minulých věků. Můj osobní zájem o tuto problematiku byl mj. posilován i tím, že jsem do Prahy dojížděl na semináře o hudební interpretaci, které v rámci bývalého Svazu skladatelů vedl *Ľaroslav Zich*. V mém nitru se stále upevňoval zájem o starou hudbu. V Kruhu přátel hudby (1985) jsme uspořádali mezinárodní sympozion *Händel a Bach*. Jediní v naší republice jsme tehdy činem připomenuli (ve spolupráci s bývalou Katedrou věd o umění naší Filozofické fakulty) životní jubilea obou zmíněných mistrů, jichž si znásobeně všímala celá Evropa a svět, neboť oba skladatelé byli zařazeni do kulturních výročí UNESCO.

Brno bylo před lety jediné, jež si s nadšením a znalecky všímalo i *předgluckovské opery* inscenacemi jevištních děl *Josefa Myslivečka* a *Georga Friedricha Händela* (zásluhu o tuto orientaci má dnes již zvěčnělý *Václav Nosek* nebo režisér † *Miloš Wasserbauer*).

Řečeno lapidárně: Naše město stalo se jedním ze středisek *soustavného kultu staré hudby*. Vznikaly tu i interpretační soubory zaměřené obdobně. *Miloš Štědroň* napsal zasvěcenou knihu *Claudio Monteverdi. Génius opery* (Praha 1985). Začal jsem dojíždět na zámek v Českém Krumlově, kde se konaly kongresy *Svět barokního divadla*. Přednášel jsem na nich, objevoval jsem mj. taje barokní scénografie, jevištního kostymérství, starého barokního operního provozu, neboť na uvedení zámku byla mj. historicky věrojatně prováděna stará operní díla v tamním zámeckém barokním divadle.

Po celé své působení jsem žil starou hudbou a operou. I jako vysokoškolský učitel jsem se tematikou „*musica antiqua*“ zabýval velmi intenzívně a zanechal jsem i stopu zájmu o starou hudbu v orientaci svých četných žáků. Po vydání knihy *Hudební kontexty staré Itálie* jsem si uvědomil, že naše hudbymilovná veřejnost (ale i odborné muzikologické kruhy) sáhnou patrně, v zájmu o nevšední krásy staré hudby, ke knize o *Antoniu Vivaldim*. Jeho hudba se u nás hojně hraje, ale žádná česká monografie dosud není na knihkupeckých pultech. Tíhnu k monografismu (snažím se naplňovat devízy velkého estetika *Otakara Hostinského*, který nabádal zejména k vytváření hlubokých sond do života a díla velkých mistrů), a tak s očekáváním předkládám veřejnosti i tento vivaldiovský svazek. Bude přijat kladně?

V prostředí *Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity* se mi na díle pracovalo velmi dobře. Nalezl jsem hluboký zájem o vivaldiovský spis u vedoucího Ústavu, *PhDr. Petra Macka, Ph.D.*, který rozhodl, že vydání spisu bude finančně podpořeno z fondů Ústavu. Za to mu přísluší můj vřelý dík, stejně jako za napsání doporučující recenze k vydání knihy. Nevšední pochopení jsem nalezl i u *proděkana univ. prof. PhDr. Ľana Zouhara, CSc.*, který projevil o spis zájem a spolu s *Ediční radou Spisů Filozofické fakulty* jej zařadil do edičního plánu, jež realizuje *Vydavatelství Masarykovy univerzity*. I jemu vzdávám upřímný dík. Za odbornou recenzi knihy děkuji ze srdce *univ. prof. PhDr. & MgA. Miloši Štědroňovi, CSc.*, který už tolikrát osvědčil kladný vztah k mé muzikologické orientaci a k mé knižní tvorbě. Oporu mám i ve svých žácích a kolezích *PhDr. Ľaně Perutkové, Ph.D.*, která mi vydatně pomohla při opatřování těžce dostupné literatury o *Vivaldim* a nahrávek jeho hudby, zejména nově objevené opery *Motezuma*, dále v *PhDr. Pavlu Sýkorovi, Ph.D.*, znalci hudební Itálie starší doby, v *Mgr. Ľaně*

Spáčilové, Ph.D., která spolu s *Mgr. Vladimírem Maňasem, Ph.D.*, soustavně pěstuje hudebněhistorickou tematiku. *Profesoru PhDr. Miloslavu Blahynkovi, Ph.D.*, Brňanu původem a Bratislavanu volbou, vděčím za inspiraci k napsání vivaldiovského díla a za mnohý podnět v okruhu jevištního uchopení staré opery. Knihovnici Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, paní *Mgr. Ludmile Němcové*, děkuji za poskytnutí novějších vivaldiovských titulů i za sledování muzikologických publikací pomocí internetu.

Knihu dedikuji našim *mladým interpretům a souborům*, kteří se vytrvale a po učeně věnují staré hudbě, a česko-australské houslistce, *MgA. Ivaně Tomáškové-Nebeské* (pocházející z Brna a působící jednak jako profesorka ústavu Melba Conservatorium a hostující profesorka na Monash University v Melbourne, jednak jako sólistka a komorní hráčka), jež u nás tak překrásně interpretovala Vivaldiho *Le Quattro stagioni*, a v daleké cizině věnuje také soustavný zájem hudbě minulosti.

Spis by nemohl vyjít bez přepečlivé práce přípravné. Manželům *Marii a Jiřímu Táborským* děkuji upřímně za vytvoření elektronické verze rukopisu, spojené s výtvarnou úpravou knihy. *Vydavatelství Masarykovy univerzity* jsem zavázán díkem za pečlivé a výtvarně i typograficky působivé realizování spisu a za jeho vytištění.

Kéž kniha o *Vivaldim* roznítí zájem o tohoto velkého Bachova a Händelova souputníka. Široká veřejnost Vivaldiho hudbu miluje. Z lásky k ní vznikala i moje kniha o něm. Měla by být jakousi symbolickou kytičkou, podanou posmrtně *skladateli a houslistovi, hudebnímu pedagogovi, kapelníkovi a impresáři* *Antoniu Vivaldimu*. Vždyt vychází v jeho výročním čase. Letos by se dožil třisetřiceti let...

Rudolf Pečman